Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCIII. Ч. 28. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ЛЮТОГО 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 12, 1986 No. 28. VOL. XCIII.

Митрополит Мстислав вшанував пам'ять героїв Крут

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (Митрополича Канцелярія). — Відправу Служби Божої в неділю, 2-го лютого тут в церкві-пам'ятнику **очолив Блаженніший Митрополит Мстислав**, якому сослужили митрофорний протоієрей В. Покотило і о. **І. Бручок. Заступник настоятеля Церкви-Пам'ятника** протопресвітер А. Селепина був в ту неділю недужим. Недільна відправа передбачувала крім Святої Літургії, Молебень для відзначення державного українського свята 22-го січня та заупокійну літію за душі героїв Крут.

До згадки про згинувших під Крутами долучено було й імена жертв трагічної повітряної катастрофи, — членів залоги космічного корабля **„Челленджер"**. Відправу Молебня і спільної Панахиди Владика Митрополит попередив зворушливим словом, в якому високо підніс жертву тих, що віддають життя своє за добро не тільки ближнього, але і всього людства.

Німецька преса пише про переслідування вірних в Україні

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Преса Західньої Німеччини щораз частіше тепер містить вістки про невідрадне положення українців в Україні та у цілом СССР.

У незалежному політично щоденнику „Бравншвайгер Цайтунг" на початку січня ц.р. появилась стаття Йоахіма Ґерліха п.н. „Неспокої в батьківщині Сталіна". Стаття інформує обширно про цілий ряд випадків на терені Грузії, в останньому часі, де населення протестує різними способами проти примусового впровадження російської мови, як урядової. Також інформує автор своїх німецьких читачів про присуд цілої групи грузинських жінок, які буцімто були приналежні до організації „Жінки в боротьбі за незалежність Грузії". Усі вони за інформаціями автора отримали присуд важких робіт або тюрми на п'ять років.

Вкінці Й. Ґерліх стверджує, що такі самі неспокої та протести проти совєтської влади існують в Україні. Він подає, що не зважаючи на те, що заборонено видання „Хроніки Української Католицької Церкви", а його редакторів арештовано, або замкнено у „психушках", цей місячник далі появляється як самвидав та у своїх статтях вимагає не лише релігійної свободи, але також вільної України.

Автор також твердить, що в Україні далі потайки висвячують священиків Української Католицької Церкви, помимо того, що вона від 1946 року заборонена. Він зазначує, що в Польщі УКЦ тепер реактивована.

Радіопрограма „Луна України" збирає пожертви

Ню Йорк. — Радіопрограма „Луна України", яка в цілості фінансово залежна від пожертв слухачів, передасть спеціяльну чотиригодинну програму в середу, 12-го лютого ц.р., під час якої слухачі зможуть телефонувати і зобов'язатися прислати пожертви на фонд радіостанції.

Ця спеціяльна передача почнеться о год. 7-ій вечора на хвилях 90,7 ФМ у нюйоркській окрузі. Під час програми, до год. 11-ої слухачі зможуть телефонувати на числа (212) 365-8111 з обіцянками жертвувати в імені програми на „WFUV Fund".

Програма „Луна України" звичайно передається кожної середи від год. 7-ої до 8-ої вечора. Передачу можна слухати навіть у дальших від Ню Йорку місцевостях, не тільки в ближчих Асторії і Йонкерсі, але й у повіті Рокленд, в містечку Ривергед на Лонґ Айленді, в північному Ню Джерзі та в Бриждпорті, Конн.

Вийшло нове видання списка політв'язнів в СССР

Ню Йорк (ЗП УГГ). — Нещодавно в Німеччині вийшов друком „Список політв'язнів в СССР" за редакцією колишнього політв'язня Кроніда Любарського. Редактор журналу „Страна и мир", К. Любарський відомий своєю багаторічною сумлінною працею в збиранні і публікуванні інформаційних матеріялів про політв'язнів у Совєтському Союзі. Від листопада 1978 року він постійно збирає і щодвотижні публікує повідомлення про репресії, а також про становище політв'язнів у місцях позбавлення волі. Відтоді ж він систематично видає і списки політв'язнів СССР. Останній список, складений за станом з 30-го жовтня 1985 року, це вже сьоме видання за вісім років. Дату 30-го жовтня редактор обрав для цього видання тому, що від 1974 року, з ініціятиви політв'язнів мордовських концтаборів, цей день щороку відзначають як День політв'язня в СССР.

Загальноприйнятого визначення поняття „політв'язень" немає, тому щодо цього списка, термін „політв'язень" вживають лише умовно, через брак кращого узагальнювального терміну. Більшу частину списка становлять „в'язні сумління", як їх визначає Міжнародна Амнестія, тобто особи, репресовані, за виявлення своїх політичних і релігійних або національних переконань, які не застосовують і не обстоюють насильства. Серед цих осіб також і ті, яких засудили за явно зфабрикованими кримінальними звинуваченнями, але фактично переслідувані за переконання.

Крім того, як пояснено в передмові, до списка включено також осіб, засуджених за вчинки, здійснені з політичних міркувань, але пов'язані з насильством. Переважна більшість таких осіб самі себе трактують як військовополонені, яких захопили під час військових дій проти окупаційної держави (наприклад, багато прибалтійських і західньоукраїнських політв'язнів, колишніх членів ОУН — УПА). До списка не ввійшли воєнні злочинці, засуджені за злочини проти людства або інші злочини, що підпадають під дію правових норм, застосовуваних Нюрнберзьким трибуналом.

Всього в сьомому випуску „Списка політв'язнів СССР" — 837 чоловік із фотознімками 315 з них. У цьому списку 244 в'язні з України, тобто політв'язні з України становлять приблизно 29 відсотків усіх, про яких відомо, що на 30-го жовтня 1985 року вони перебували в ув'язненні, на засланні, в психлікарнях, або відбували так зване „обов'язкове залучення до праці" чи примусові роботи.

Порівняно з минулорічним „Списком політв'язнів" сьомий випуск доповнено і змінено — як сам список (таких поправок зроблено від попереднього року приблизно 2,000), так і багато розділів довідкового матеріялу, що супроводжує список. Серед довідкових матеріялів у виданні є такі: пояснення змісту деяких статтей кримінального кодексу, застосовуваних до політв'язнів; таблиця відповідності певних статтей у кримінальних кодексах різних республік; умови утримання в'язнів на різних режимах; адреси основних місць ув'язнення; фотографії і пляни місць ув'язнення; адреси слідчих ізоляторів КҐБ тощо.

Опублікований список політв'язнів, звичайно, не є вичерпним. Багато політв'язнів укладачам просто не відомі. Особливо це стосується в'язнів психотюрем, а також загальнокримінальних таборів із зрозумілої причини труднощів у збиранні потрібних відомостей про багатьох навіть відомих політв'язнів часом роками не надходять вістки.

І все ж, попри брак багатьох інформацій і явно недостатню досконалість „Список політв'язнів СССР" є неперевершеним довідником для всіх, кого цікавить доля переслідуваних в СССР.

Ціна „Списка політв'язнів СССР" включно з пересилкою до ЗСА, Канади тощо летунською поштою — 12 дол. Бажаючі придбати список можуть замовити його, пишучи на адресу: Das Land und die Welt e.V. Schellingstr. 48, 8000 Munchen 40, West Germany.

ПАПА ВИСЛОВИВСЯ ПРОТИ КОНТРОЛІ НАРОДИН В ІНДІЇ

Бомбей, Індія. — Папа Іван Павло II, напередодні закінчення своєї візити в тій казковій і загадочній країні, висловився дуже обережно проти контролі народин, хоч, як відомо, місцевий центральний уряд прем'єрміністра Раджіва Ґанді вважає, що контроля є найголовнішою проблемою Індії якщо вона хоче вийти з економічної стаґнації і увійти в коло модерних індустріяльних народів.

Будучи дуже обережним у висловах під час своїх численних відвідин закордонних країн, Папа радше покликався і широко цитував слова індійського лідера Магатми К. Ґанді, який свого часу також проповідував зменшення народин не штучними біологічними методами, а стриманістю силою волі, яку кожна людина повинна в собі розвинути. Папа погоджується з Ґанді, що зменшення населення можна осягнути в Індії тільки шляхом самодисципліни і особистої контролі. Штучні припинення запліднення чи усування дітей шляхом абортів — дуже небезпечне явище в такій країні як Індія, де наука медицини не поширилася ще на усі верстви населення і провінції і де такі заходи можуть бути смертельно небезпечними для населення, особливо жінок, — заявив голова Католицької Церкви зібраним, серед яких було чимало кореспондентів місцевої і закордонної преси.

Відвідуючи у Бомбею торговельний центр, Папа мав нагоду зустрінутись там з Кентерберійським архиєпископом Робертом Рансі, головою Англіканської Церкви. Зустріч обидвох духовних лідерів тривала одну годину і 15 хвилин. Ватиканські речники відмовились від коментарів і не бажаючи виявити, що було предметом розмови Папи з Архиєпископом Р. Рансі. Здогадуються, що розмова велася довкола справи екуменізму, тобто наближення, принаймні в теорії, Католицької і Англіканської Церков та співпраці в майбутньому.

Послухати і привітати Папу у Бомбею прийшло понад 100,000 індійців, які спокійно, без зайвого шуму, крику і барабанних сальв вислухали повчаючої і глибокої змістом проповіді Папи.

Ватиканські речники і особи, які супроводжали Папу до Індії в загальному задоволені відвідинами, бо вони дуже докладно студіювали цю країну перед відвідинами і враховували можливість зумисного бойкоту чи пасивного спротиву в деяких провінціях, де переважають гіндуси.

Обміняли А. Щаранського

Західній Берлін. — У вівторок, 11-го лютого, в'язень совєтських концтаборів Анатолій Щаранський і ще три західні розвідники були обмінені за п'ятьох шпигунів комуністичних країн. Обмін відбувся на мості Ґлініке, який з'єднує Східню Німеччину з американським сектором Західнього Берліну.

Ті, кого обмінювали, вийшли з авт по обох сторонах моста, і пішли назустріч одні одним. Обмін відбувся посередині моста.

На цьому мості в 1962 році збитий над Совєтським Союзом американський летун Френсіс Паверс був обміняний за совєтського шпигуна Рудольфа Абеля. В наступні роки на цьому мості відбувалися й інші обміни.

В американському секторі Західнього Берліну А. Щаранського вітали амбасадор ЗСА Ричард Бирт, дружина Авіталь та інші особи. Відтак Щаранський прилетів до Франкфурту, а звідти вилетів до Ізраїля.

Як пише вашінгтонський кореспондент газети „Ню Йорк Пост" Ніллс Лейтем, президент Роналд Реґен поставив справу про звільнення Щаранського перед Міхаїлом Ґорбачовим на другий день їх листопадової зустрічі в Женеві. Після Женеви Р. Реґен і М. Ґорбачов двічі обмінювалися листами, в яких мова йшла,

(Закінчення на стор. 4)

КРАЙОВА АСАМБЛЕЯ МАЄ ВИРІШИТИ ХТО ВИГРАВ ВИБОРИ У ФІЛІППІНАХ

Маніля, Філіппіни. — Контрольована урядом президента Фердінанда Маркоса Крайова асамблея має вирішити хто фактично виграв вибори у Філіппінах: дотеперішній президент Ф. Маркос, чи кандидат опозиційних партій Корасон Акіно. Перше засідання асамблеї відбулося у понеділок, 10-го лютого ц.р., в атмосфері різних контроверсій і заяв кандидатів про перемогу. Урядові речники і прихильники президента Ф. Маркоса заявляють, що їхній кандидат отримав значно більшу кількість голосів, але з огляду на вимогу опозиції уряд погодився, щоб цю справу вирішила Крайова асамблея. Опозиційні партії, йдучи по лінії заяв власних і закордонних спостерігачів, які спеціяльно прибули до Філіппін, щоб наглядати за ходом президентських виборів і які кажуть, що уряд намагався ці вибори пофальшувати, домагаються, щоб Ф. Маркос визнав прогру і офіційно заявив, що він передасть владу К. Акіно яку вони називають „кандидатом народу".

Вміжчасі підрахування голосів, головно на провінції, продовжується і незалежні спостерігачі і представники опозиції, які дуже часто наражуються на неприємності зі сторони урядових осіб і поліції, заявили кореспондентам, що К. Акіно отримала значно більше голосів від Ф. Маркоса. Офіційно однак головна виборча комісія, яку знову ж таки контролює уряд, дає 52 відсотки голосів для Маркоса і 48 для Акіно. Незалежні групи, які окремо підраховують голоси твердять навпаки, що Акіно отримала 53 відсотки голосів, а Маркос 47 відсотків.

Під будинком Крайової асамблеї відбуваються день і ніч маніфестації прихильників Маркоса і Акіно. Якщо ще досі не дійшло між ними до кривавого зудару, то тільки завдяки великій кількості поліції і війська, які відгородили одну групу від другої, тобто поставили „живий" кордон між ворогуючими між собою таборами.

У Вашінґтоні, президент Роналд Реґен, не зважаючи на існуючі докази фальшування виборів, не бажав займати виразного становища до ситуації у Філіппінах і не ставити ЗСА в дуже незручне становище. Адміністрація мусить мати на увазі американську присутність на філіппінських островах, тобто існуючі там воєнні бази. Президент ЗСА дуже обережно говорив радше про двопартійну систему, яку можна ввести в життя в тій країні. Р. Реґен закликав Маркоса і Акіно зійтися разом і полагодити в дусі замирення цю справу в користь філіппінського народу. „Ми хочемо вам допомогти всякими способами полагодити в мирний спосіб існуючий конфлікт і створити коаліційний уряд на базі рівности", — заявив президент Р. Реґен під час короткої зустрії з кореспондентами. Крім того в урядових колах існує переконання, що Ф. Маркос таки виграє ці вибори, без огляду на застереження ходу самої виборчої процедури і ЗСА мусять з ним співпрацювати в майбутньому.

ПОХОВАЛИ АНТОНА ДРАГАНА

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. Кузьмович).—Хоча сумна вістка про відхід колишнього довголітнього редактора „Свободи" Антона Драгана розійшлася блискавкою серед української спільноти в ЗСА, у п'ятницю 7-го лютого 1986 року, навістила східне побережжя велика сніговія і саме вона перешкодила великій кількості людей взяти участь у прощанні Покійного в його останній дорозі.

Але, не зважаючи на сніговію, у п'ятницю увечорі зібралися в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н. Дж., крім членів родини, численні члени Головного Уряду Українського Народного Союзу, з головним предсідником д-ром Іваном Флисом, на чолі, члени редакції „Свободи", члени адміністрації, друкарні та численні його співробітники і друзі з громадського життя.

Парастас біля відкритої домовини відправив о. Юрій Ворощак парох церкви Успенія Пресвятої Богородиці в Байонні, а відтак ведучий усіми сумними урочистостями член родини, Юрій Ференцевич, попросив до слова сеньйора українських журналістів ред. Івана Кедрина, який прощав А. Драгана від Наукового Товариства ім. Шевченка, активним членом якого був Покійний. Ред. Кедрин підкреслив великий вклад редактора А. Драгана у розвиток культурного і наукового українського життя в ЗСА, пригадуючи його „хрестоності походи" на сторінках „Свободи" для різних культурних і наукових акцій, як особливо також вклад у побудову пам'ятника Т. Шевченка у Вашінґтоні та книжку про цю історичну подію пера Покійного.

Від Спілки Українських Журналістів Америки, ред. Ольга Кузьмович з жалем підкреслила велику втрату для української публіцистики з відходом того, що був її тривкою основою. Вона висловила затурбовання майбутністю україномовної преси, коли відходять журналісти стажу Покійного. Від ІСНО і ОДВУ говорив Павло Дорожинський, який вказав на тісне пов'язання А. Драгана від молодих років з націоналістичним рухом, а з тим і важкий життьовий шлях, який позначився арештами, переслідуваннями і концентраційними таборами.

Вкінці над відкритою домовиною попрощав колишнього редактора „Свободи" теперішній головний редактор Зенон Снилик в імені своєму і цілого редакційного колективу, від членів друкарні та адміністрації. Він пригадав, що працював з ред. А. Драганом 24 роки і вказав на його працьовитість — ціною особистого і родинного життя та відданість Україні, громаді і Батькові Союзові.

У суботу, 8-го лютого ц.р. зібралася у церкві свв. Петра і Павла в Джерзі Ситі, де довгі роки ред. А. Драган був вірним та примірним парафіянином, велика громада українських мешканців того міста та й тих, що взяли участь попереднього дня у Парастасі, щоб вислухати Служби Божої і Панахиди, що їх відслужили отці: о. шамбелян Антін Борса, колишній парох церкви свв. Петра і Павла, теперішній парох церкви о. Роман Мірчук і о. Ярослав Свищук, редактор епархіяльного часопису „Сівач" зі Стемфорду. Прощальне слово виголосив о. А. Борса, довголітній приятель Покійного, який говорив про ред. А. Драгана, як глибоко віруючу людину, що приймала усі хрести родинних нещасть зі спокоєм і побожністю.

Довга валка авт вирушила на кладовище в Норт Арлінґтоні, Н. Дж. де тіло Покійного спочило біля покійних дружини і улюбленого сина. На засніженому цвинтарі, коли на віко домовини впала посипана руч ками маленьких двох внучок ред. А. Драгана земля з України, засвітило ясне сонце і воно було немов доказом для всіх присутніх, що після важкого, буревійного життя ред. А. Драгана, яке немов віддзеркалювалося у сніговій бурії попереднього дня, тепер він вже знайшов спокій і ясність вічности.

Останнім етапом прощання А. Драгана були поминки, що відбулися в приміщеннях Українського Народного Дому в Джерзі Ситі. Тут Ю. Ференцевич подякував присутнім за участь у похоронах і попросив як першого до слова головного предсідника УНС д-р І. Флиса. У теплих словах д-р І. Флис пригадав 32-літню працю редактора А. Драгана у „Свободі", його провідницьку ролю журналіста і безконкуренційного знавця історії українського поселення і Українського Народного Союзу, за що УНСоюз дав йому окреме звання редактора-емерита на правах почесного члена Головного Уряду УНС до смерти.

Другим забрав слово заступник головного предсідника УНС д-р Мирон Куропась, який враз із заступницею головного предсідника Ґльорією Пашен прибув на ці сумні урочистості з Чикаго. Д-р Куропась у короткому слові в англійській мові говорив про ред. А. Драгана не як про провідника української громади, але як про людину, яка вміла прийняти критику, не знала що це гнів і мала „Бога на рамені".

Від учнів Покійного в журналістичній професії прощав ред. Ростислав Хомяк, пригадуючи, що саме під проводом ред. А. Драгана розпочав свою журналістичну працю. Саме це і насунуло йому думку, щоб увіковічнити пам'ять про Покійного встановленням стипендії для молодих україномовних журналістів.

Від української громади

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ДИКТАТОР КУБИ ФІДЕЛЬ Кастро, якого на третьому з'їзді компартії знову обрали президентом країни, заявив кореспондентам, що 35,000 кубинських вояків залишаться в Анґолі так довго, поки там не буде наведено порядку і поки білий уряд меншости в Південно-Африканській Республіці не зліквідує політики апартеїду. У промові, виголошеній ним у п'ятницю, 7-го лютого, ц.р., під час закриття з'їзду КПК, Кастро також підкреслив, що Куба далі допомагатиме нікараґуанським сандіністам і збільшить цю допомогу, якщо Конґрес З'єднаних Стейтів Америки схвалить додаткову допомогу для „контрас", тобто антикомуністичних повстанців.

СОВЄТСЬКИЙ ЛІДЕР Міхаїл Ґорбачов заявив, що академік Андрей Сахаров не може отримати візи на виїзд за кордон тому, що він знає забагато державних таємниць. Крім того Ґорбачов перший раз обвинуватив Сахарова у „кримінальній діяльності". Цю заяву совєтський лідер склав під час інтерв'ю, яке він дав кореспондентові французької комунітичної газети „Ль'Юманіте", яку опісля совєтське пресове аґентство розіслало також всім іншим засобам масової інформації. На Заході політичні кола були здивовані заявою М. Ґорбачова і його обвинуваченням Сахарова, який, як відомо, був співтворцем атомової бомби.

ОФІЦІЙНІ РЕЧНИКИ Нігерії заборонили американському чорному мусулманинові Луїсові Фарраканові виступати публічно чи давати лекції на будь-які теми під час свого перебування в тій країні. До цієї заборони урядові і поліційні речники не дали жадного пояснення і тому не відомо чи сталося це у висліді рішення власного уряду, чи на вимогу іншої держави. Поліція розігнала зібраних понад 300 осіб, які прийшли послухати промови Фарракана. Як відомо, Фараккан сильно атакує політику Ізраїля і закликає мусулманів усіх націй до активного спротиву.

ПРЕЗИДЕНТ КИТАЙСЬКОЇ Народної Республіки Лі Шіяннян, під час виступу з нагоди нового китайського року, критикував деяких керівних членів комуністичної партії, які, на його думку, порушують партійну дисципліну і державні закони, перенявши у політиці і економіці капіталістичний підхід до розв'язки багатьох проблем. Він заявив, що більшість керівних членів компартії є добрими і льояльними, але деякі вже вспіли заразитися буржуазними теоріями. Президент Лі відомий в КНР, як прихильник „твердої руки", в керівництві країною.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН післав особисте запрошення президентові Франції Франсуа Міттеранові взяти участь у святкуванні століття „Статуї Свободи", яке відбудеться 4-го липня цього року. Запрошення було прийняте з вдячністю. Амбасадор Франції в ЗСА Еммануель де Маржері очолив делеґацію, яка відвідала президента Р. Реґена і вручила йому 14-дюймову кришталеву копію „Статуї Свободи" роботи скульптора Фредеріка Бартольді, автора пам'ятника, що став символом Америки.

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ повідомив, що безробіття в січні становило 6,7 відсотка. Це на 0,2 відсотка менше, ніж в грудні минулого року. Лише за січень в країні появилося понад 500,000 нових місць для затруднення. Ці дані свідчать про те, що поліпшення економічного становища в країні продовжується. Виступаючи в Конґресі, президент Роналд Реґен сказав, що за три останні роки в З'єднаних Стейтах Америки створено дев'ять мільйонів нових робочих місць.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнберґер передав Конґресові оборонний бюджет країни на 1987 фінансовий рік. Бюджет передбачає видатки у висоті 311,6 біл. дол., що є на 8,2 відсотка більше, ніж у нинішньому фінансовому році, але, підкреслив К. Вайнберґер, враховуючи інфляцію, оборонні видатки підвищуються лише на 3 відсотки. Він попередив законодавців, що зменшення видатків на оборону нанесе удар „по захисній інфраструктурі ЗСА, порушить процес переговорів з Совєтським Союзом і таким чином збільшить небезпеку війни" К. Вайнберґер додав: „Зменшення видатків на оборону створить хаос в усіх наших плянах". Він нагадав, в якому плачевному стані опинилася оборона країни в 1970-их роках. „Ми пройшли великий шлях, хоч ще не досягнули поставленої мети. Скорочення видатків на оборону відкине нас назад, в 1970-ті роки", — сказав К Вайнберґер.

ПОЛЬЩА, БОЛГАРІЯ І ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА повідомили Уряд ЗСА, що вони обмежать пересування в межах своєї території американських дипломатів та інших офіційних осіб. Три країни Варшавського Пакту вжили цих заходів у відповідь на рішення Уряду ЗСА обмежити подорожування східньоевропейських дипломатів по З'єднаних Стейтах Америки. Адміністрація Роналда Реґена прийняла це рішення в грудні минулого року після постійних переконувань ФБІ, аґенти якого не мали можливости слідити за дипломатами-шпигунами з країн Східньої Европи, які вільно роз'їжджали по країні. Заходи щодо обмеження пересування по Америці були прийняті до офіційних представників Болгарії, Західньої Німеччини, Польщі та Чехо-Словаччини. Раніше дипломати цих країн, маючи можливість вільно їздити по Америці, постійно намагалися попасти в райони скупчення оборонної і електронної промисловости

ПІСЛЯ 14-МІСЯЧНОГО перебування в шпиталі був відправлений додому 19-річний грабіжник Даррел Кейбі, якого в грудні 1984 року поранив у нюйоркській підземці Бернгард Гец, коли Д. Кейбі та три інші підлітки намагалися пограбувати його. На запитання репортерів Кейбі сказав, що почуває себе дуже невпевнено після такого довгого перебування у шпиталі

ТРИ ЧЛЕНИ КУБИНСЬКОЇ терористичної організації „Омеґа-7" визнали себе винними в замаху на амбасадора Куби при Об'єднаних Націях і в спробі вчинити вибух в приміщенні кубинської місії в Манґеттені. В березні 1980 року терористи причепили бомбу до авта кубинського амбасадора, але поліції вдалося знешкодити її.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

СССР починає міняти своє становище

Ще не так давно Совєтський Союз заявляв, що не може бути ніякого проґресу в переговорах в справі роззброєння, якщо З'єднані Стейти Америки не відмовляться від створення протиракетної оборони з елементами космічного базування, яку СССР і західні ліберали називають „зоряними війнами". Але як повідомляє московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Філіп Табман, Кремль починає міняти свою позицію і вже не зв'язує угоду про зменшення кількости ракет середнього засягу дії з американською програмою космічної оборони.

В статті, надрукованій в „Ню Йорк Таймс", Ф. Табман покликується на акредитованих у Москві західніх дипломатів і на статті в совєтській пресі, які свідчать про те, що совєтський уряд починає відходити від своїх колишніх позицій. „Після кількох тижнів невизначености щодо совєтської позиції, американські дипломати прийшли до висновку, що Москва не буде настоювати на відмові З'єднаних Стейтів від своєї програми в обмін за угоду про ракети середнього засягу дії", — пише Ф. Табман. Це, за його словами, дав зрозуміти генеральний секретар КЦ КПСС Міхаїл Ґорбачов на зустрічі з сен. Едвардом Кеннеді. Однак совєтський лідер зауважив, що угода про балістичні міжконтинентальні ракети залежить від того, чи ЗСА відмовляться від програми космічної оборони, чи продовжать її впровадження.

Висвітлення візити Е. Кеннеді совєтською пресою не залишає сумніву, що позиція СССР щодо угоди про ракети середнього засягу дії змінилася.

Совєтські газети надрукували на перших сторінках комунікати про зустріч М. Ґорбачова з Е. Кеннеді. Судячи з цих комунікатів, совєтський лідер сказав сенаторові, що єдина умова Совєтського Союзу в переговорах про ракети середнього засягу дії зв'язана з позицією Англії і Франції, які повинні зобов'язатися не збільшувати свої нуклеарні запаси. Про космічну оборону ЗСА М. Ґорбачов не сказав ні слова.

Коментатор ТАСС Васілій Харьков писав з цього приводу: „Можна зробити висновок, що угода про ракети середнього засягу може бути досягнута поза зв'язком з проблемою космосу і стратегічних зброєнь".

Однак західні дипломати вважають, що є кілька перепон на шляху до укладення американсько-совєтської угоди про ракети середнього засягу дії.

Поперше, Уряд ЗСА хотів би, щоб Совєтський Союз забрав ракети цього типу не лише зі Східньої Европи і з европейської частини своєї території, але і за Уралом. Ракети, розміщені там, загрожують в першу чергу Японії.

Подруге, Уряд ЗСА не хоче зв'язувати свою позицію з позицією Англії і Франції, вважаючи, що СССР повинен провадити переговори з цими країнами окремо.

Потретє, досі не вирішена справа про можливість перевірки виконання домовлености, хоч ЗСА надають важливого значення такій перевірці.

З цього напрошується висновок, що якщо навіть совєтська позиція щодо ракет середнього засягу змінилася, це не означає, що угода буде легко досягнута. На думку західніх репортерів у Москві, М. Ґорбачов сподіється, що СССР і ЗСА договоряться про умови угоди до його відвідин ЗСА цього року.

Василь Витвицький

НАШЕ ТИСЯЧОЛІТТЯ І МУЗИКА

II.

В загальному виконання концертів є на доброму професійному рівні. Тексти передані дбайливо і з чіткою дикцією. Де цього вимагає композитор, темпа бувають жваві, не зважаючи на не раз великі трудноші ритмічно-інтонаційні (наприклад, у концерті ч. XVII). Різні види і форми поліфонічного, особливо ж імітаційного майстерства композитора передані з усією виразністю при повній самостійності й рівноправності голосів. Динаміка назагал згідна з інтенціями композитора, проте вона вжита доволі стримано, без екстремів і без надмірних контрастів. У виконанні слідне кольористичне багатство концертів у зіставленні співу повного хору з солістами і в різноманітному черґуванні жіночих голосів з чоловічими.

Під рукою дириґента Мирона Максимова музика нашого великого композитора промовляє до нас усіх своїм удуховленням і всією своєю красою. У виведенні тонко вирізьблених музичних фраз, у безчисленних впадах солістів і хору, у хвилюваннях темпа, у динамічній ґрадації на кожному кроці чуємо інтерпретаційні тонкощі, яких не можна вивчити з ніяких книжок, а з почуттям яких треба вродитися. А що найважливіше, так це пієтизм, з яким дириґент, соліст, і хор передають духовну музику Дмитра Бортнянського. У їхньому співі увесь час відчутний вислів глибокої побожности. Слова на початку одного з концертів:

Услиши, Боже, глас мой,
Вонми молитві моєй!

вони співають з такою повагою й побажністю, що здається, було б неможливо, щоби їхня молитва залишилася невислуханою.

Накінець порушимо проблему, якої не обійти і не об'їхати. У нашій громаді можна стрінутися з питанням: чому є у нас два проєкти наспівання концертів Бортнянського, а не один спільний. У відповідь на це насувається інше питання: хто і коли сказав, що у нас може бути тільки одне наспівання згаданих творів. Ось під цю пору можна набути Реквієм Моцарта у 17-ох різних виконаннях (на одному з них у складі солістів є Іра Маланюк). Твір Карла Орфа „Карміна Бурана" має 15 виконань на платівках, а „Реквієм Верді 13 (на одному солістом є Павло Плішка). Якщо в колах української еміґрації появилися два мистці — дириґенти озброєні знанням і виконавчою практикою, якщо вони зуміли зібрати два ансамблі солістів і хористів і якщо вони зважилися на величезні труднощі зв'язані з таким ґрандіозним заведенням, то наша громада повинна з цього приводу тільки радіти і підтримати їхній почин з усіх сил. Поява цих двох проєктів свідчить про живучість і мистецьку спроможність музичних сил еміґрації.

Факт, що обидва проєкти зродилися і реалізуються на терені Торонто свідчить, що це місто стало важливим центром музичного життя еміґрації. Пригадаймо, що там саме десять років тому появилося було стаpанням Д. Ковча ювілейне видання 35-ох концертів Д. Бортнянського з обширним післясловом П. Маценка. Якщо у зв'язку з 1000-літтям музичне Торонто могло б подбати про видання монографії присвяченої Д. Бортнянському (праці про М. Березовського і А. Веделя у нас уже є), то це було б ще одне велике досягнення.

Як можна передбачити, наспівання обох циклів концертів Бортнянського не будуть ідентичні. Уже сам виконавчий склад каже сподіватися двох різних видів виконання. Володимир Колесник розпоряджає більшим хоровим масивом, „Музікус Бортнянський" спрямований радше на камерний стиль. Основна різниця буде у послідовності 35-ох концертів на платівках. Врешті обидва комплекти незаперечно будуть якоюсь мірою відбиткою мистецьких індивідуальностей обох керівників. Дуже важливо, що праця, яку проводять оба дириґенти й оба колективи, не є суто музичною справою, а культурно-громадським досягненням, першої ваги і потреби. Його значення своїм засягом виходить далеко поза межі самої еміґрації. Наспівані в Торонто і випущені у світ комплекти творів Д. Бортнянського — це ж виклик столиці України. Тепер слово за українським музичним Києвом. Йому доведеться нарешті здійснити те, про що Максим Рильський, великий приятель української музики, писав ще чверть століття тому. Чого доброго, ми готові одержати з Києва не один, а два альбоми платівок з творами Бортнянського, один у виконанні хору „Думка", а другий наспіваний Київським камерним хором, який і так уже неодноразово виступав з творами Бортнянського.

У нас підтримка обох еміґраційних почипів повинна бути така загальна і спонтанна, що випущені платівки повинні до кількох місяців розійтися по хатах і громадських установах скрізь, по країнах, де живуть українські люди і де є українські церкви і школи. У програмах відзначення 1000-ліття християнства в Україні поява двох комплектів духовних концертів Дмитра Бортнянського буде одним з найбільших досягнень. Ці комплекти надовго залишаться пам'яткою з ювілейного року, голоснішою, кращою і ціннішою від поставлених на камені й цементі пам'ятників.

Кінець.

ЗДОРОВ'Я ВСЬОМУ ГОЛОВА

д-р Роман Осінчук

Дещо про інфлюенцу чи „флю".

Хто не говорить про інфлюенцу чи „флю", або хто її не мав? Це поширена по цілому світі заразлива пошесть, яка захоплює особливо старших людей та збирає неоднократно смертне жниво серед них, зокрема через слабо відживлених або хоровитих людей, зарепрезентувала себе перший раз як грізна пошесть під назвою „еспанка", в 1918 році, наприкінці Першої світової війни. Вийшовши з Еспанії, у своєму смертоносному поході по цілому майже світі, забрала 50 мільйонів людських жертв. І від того часу, майже кожного року, маємо більше чи менше поширені пошесті „флю" по різних країнах.

„Флю" і катар чи простуда, чи як тут називають „коммон колд" з'являються майже в тому самому часі, а це в перших днях хвороби в своїх проявах дуже до себе подібні. Тому ми й хочемо у двох статтях їх читачеві представити саме в часі, коли останньо в телевізії чули ми повідомлення про ширення „флю" в Ню Джерзі стейті. Два тижні тому було повідомлення теж про „флю" колишнього президента Ніксона, який мусів перервати свій відпочинок на Караїбських островах та лікуватись у якомусь шпиталі на Фльориді.

Найкращий час для розвитку „флю" — це січень-лютий, зокрема зі змінною та відносно лагідною температурою і дощовою, погодою. Тепер у Ню Йорку, кожна восьма людина пчихає, кашляє та ширить інфекцію у людних підземках, автобусах елевейторах та інших засобах подорожування. А треба підкреслити, що заразки „флю" є дуже відпорні і можуть жити на різних предметах (клямки дверей чи й на одежі) не раз до 70 годин, а їх легко може перенести до себе особа, яка дотикається тих заражених предметів та без застанови переносить заразки до уст чи при кашлю хворих вдихає з повітря до своїх легенів.

Спричинником цієї хвороби є вірус, дуже маленьке єство, яке різниться від бактерій тим, що є ледве замітне в ультрамікроскопі як кругла кулька. Засаднича різниця віруса від бактерії полягає в тому, що вірус, щоби могти розмножуватись, мусить вникнути у саму клітину і там т.зв. реплікація віруса знищує таку клітину. Віруси „флю" виступають у двох типах „А" і „Б", а ці ще діляться на різні відміни. А коли ще візьмемо до уваги т. зв. мутації вірусів, які повстають з різних, ще не зовсім вияснених причин, то зрозуміємо, чому епідемія „флю" у різних роках дещо різниться у своєму перебігу чи в наслідках так щодо ускладнень як теж смертности. Тим чином ми можемо пояснити теж слабшу чи сильнішу дію „флю"-вакцини навіть у людей, які беруть щороку впорскування згаданої вакцини для охорони перед „флю".

Віруси інфлюенци найперше атакують наболонні клітини горішніх віддихових шляхів та викликають сухий кашель, деколи хрипку, легке стискання у горлі та підвишку у температурі, яка не раз, за кілька днів може бути й високою. При тому розвивається біль голови, загальне ослаблення та болі в тілі. Звичайно, високою температурою та загальним ослабленням різниться у перших днях „флю" від звичайної простуди. Такий стан повинен особливо старших людей настрашити. Цілковитий спокій у ліжку, часті досить гарячі напитки (чай, зупа і т.п.), три - чотири таблетки аспірини денно, 1,000 - 2,000 млг. вітаміни „Це" - це ці перші заходи. Коли температура по п'ятьох днях не уступає, або коли якінебудь інші недомагання зі сторони серця чи інших органів у хворого, тоді конечно звернутись до лікаря.

До запобігаючих заходів перед „флю" належить часте миття рук, особливо перед їдженням, оминання натовпу людей, особливо таких, що пчихають чи кашляють, це врешті заслонювання рукою своїх уст в часі кашлю. Накінець, кожна старша чи молодша людина, але хоровита, повинна в жовтні-листопаді кожного року брати інєкцію вакцини інфлюєнци, що в великій мірі охороняє перед „флю", а бодай полегшує перебіг хвороби.

Роман С. Голіят

СПОСТЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВЛАДИКИ В ПОЛЬЩІ

„Візитація Арх. М. Марусина вірних східніх обрядів у Польщі"—Пам'ятка Архиєрейських Відвідин. Рим, 1985. 168-сторін.

I.

Архиєпископ Мирослав Марусин, секретар Священної Конґреґації для Східніх Церков, як висланник Папи Івана Павла II і на запрошення примаса Польщі, кардинала Юзефа Ґлемпа, відбув візитацію вірних східнього обряду (українців, білорусинів і вірмен) в Польщі, в днях 21-го вересня до 7-го липня 1984 року.

У згаданій книжці, виданій на гарному крейдовому папері у формі альбому, знаходимо 17 мап місцевостей, що їх відвідав Владика Марусин, односторінковий „Організаційний стан Греко-католицької Церкви в Польщі", 93 кольорових знимок, які дають читачеві докладний огляд візитаційної праці Владики на цих теренах. Один з польських духовників слушно підкреслив у своїй проповіді, що, не зважаючи на свій вік, Марусин зробив „маратонський біг", що такому короткому часі відвідав 30 міст.

На світлинах маємо нагоду оглядати: Владику з Папою, перед його виїздом до Польщі, світлину примаса, зустріч Владики зі своїми двома тітками, ближчою і дальшою родиною, яких він не бачив 40 років, дітей в українських вишивках, які вітають Владику квітами, а старші — хлібом й сіллю, кілька наших незнищених церков, масову участь мирян в Архиєрейських Службах Божих, написи при вході до церков: „Вітай нам Владико!" і „...де є церква, там є наша душа, і там і є наш народ...", та зустріч Владики з нашими й польськими отцями, кардиналом, єпископами й духовенством, які домагали йому в його візитаційній подорожі.

У вступі до цієї книжки Владика Марусин дякує, усім, що так численно його вітали на протязі його 17-ти денного перебування в Польщі. В тому часі він відвідав принаймні 30 міст, де завжди відправляв Богослужби, приймав привіти від вірних, зокрема від дітей, та сам, вітав свій народ. У княжому городі Перемишлі над Сяном двічі відправлено Торжественну Богослужбу. 30-го червня були свячення п'ятьох дияконів, а в неділю 1-го липня ці самі диякони отримали ієрейські свячення. Церква Пресвятого Серця Христового була вщерть виповнена народом, з'їхались немало монахинь, а також і більше число священиків. Владика переїхав землю Холмщини і Підляшшя, землю скроплену кров'ю мучеників.

На Помор'ї і в західньо-північній Польщі, Владика знайшов великі та квітучі громади наших поселенців після Другої світової війни. Вони вспіли вже не тільки влаштувати своє родинне життя та громадське життя, але також побудувати власні церкви й школи, дбають про виховання своїх дітей та молоді, плекають народний та церковний спів, власну культуру й рідні традиції.

Особливо дякує Архиєпископ Марусин за братню любов та допомогу, що нею обдарував його польський Єпископат на чолі з кардиналом й примасом Польщі. Владики в Польщі виявили цю готовість і на майбутнє так, щоб наша Церква могла жити, розвиватись та працювати. „Того хоче Святий Отець і так постановив про Східні Церкви Другий Ватиканський Собор".

Після вступного слова поміщено в польській мові проповідь тодішнього кардинала Кароля Войтили, який під час візитації греко-католицької парафії яка має каплицю у костьолі св. Катерини у своїй проповіді 15-го листопада 1972 року між іншим, сказав, що, не зважаючи, „що ви тут в Кракові є малою спільнотою, міститеся в каплиці костьола св. Катерини, одначе маєте свою свідомість, свідомість своєї спільноти, свого післанництва, власної традиції, великого значення. Діло, яке стоїть у початках вашої Церкви". Він також згадав, що знає нашу літургію, яка є дуже гарною, глибокою, захоплюючою і яку він особисто подивляє. Він тішиться з того, що ми так сильно прив'язані до літургії, в якій беремо участь щонеділі й при інших нагодах, під проводом свого достойного душпастиря. Він далі підкреслив що наша Церква була піонером, дала початок з'єднання християн Сходу й Заходу, з'єднання Церкви довкола одного, спільного Пастиря, яким з волі Христа стався Петро і його Наслідники. Це повинно бути причиною „вашої гордости, а також повинно бути причиною до витривалости в цій Церкві, якій завдячуєте віру".

Після проповіді тодішнього кардинала Кароля Войтили заподаний односторінковий „Організаційний Стан Греко-католицької Церкви в Польщі", з якого довідуємося, що ординарієм цієї Церкви є кардинал Юзеф Ґлемп, генеральними вікаріями кардинала примаса Польщі, для вірних греко-католицького обряду південної Польщі є о. митрат Іван Мартиняк, декан у Ліґниці, і о. Йосафат Романик, ЧСВВ, генеральний вікарій для вірних у північній Польщі.

(Продовження буде)

ДРУЖИНА НЕЛЬСОНА Манделі, одного з лідерів націоналістичного руху в Південно-Африканській Республіці, заявила кореспондентам, що її чоловік буде напевно звільнений з тюрми тільки не відомо коли і де. Віні Манделя відвідувала в кінці минулого тижня чоловіка і розмовляла у Кейп Тавні з тамошніми офіційними речниками. Припскають, що його віддадуть під контролю Замбії, але уряд ПАР шукає також іншої країни, яка прийняла б Манделю і дала б йому політичний азиль. Цей 67-річний африканський націоналіст був колись лідером Африканського національного конгресу. В 1964 році він був засуджений на доживотню тюрму за зраду батьківщини і намагання змінити політичну систему в ПАР при допомозі фізичної сили.

ЛІВІЙСЬКИЙ ЛІДЕР полковник Муаммар Каддафі дав зарядження, що воєнні літаки Лівії мають право перехоплювати ізраїльські літаки над Середземним морем і примушувати їх до приземлення на лівійській території. Це зарядження, кажуть військові спостерігачі, було видане Каддафі у відплату за перехоплення ізраїльськими джетами лівійського пасажирського літака.

Уляна Любович

ВІДІЙШОВ ВІД НАС БОГДАН НИЖАНКІВСЬКИЙ — БАБАЙ

II

Коли перелічити твори Богдана Нижанківського, які появлялися окремими книжками, то це наче серії. Після трьох книжок прози: „Вулиця" — 1936 р., „Актор говорить" — 1936 р., „Новели" — 1941 р., серія трьох збірок поезій: „Терпке вино" — Вид. Краків-Львів, 1942 р., обкладинка В. Баляса, ред. С. Гординський; „Щедрість" — Вид. С-ка „Українське Слово" — Реґенсбург — 1947 р. Обкладинка С. Гординського; „Вагота" — Вид. Літературне Братство — Дітройт 1953 р.

Вміжчасі прийшла еміграція. У Мюнхені, на пропозицію Данила Чайковського, Б. Нижанківський і З. Тарнавський почали редаґувати тижневик „Українська Трибуна", а у 1947 році появився літературно-мистецький журнал „Арка", який редаґувала спершу колеґія, а від 1948 року Юрій Шерех. В тому часі друкувалися деякі оповідання Б. Нижанківського в „Арці" й в інших журналах.

У Мюнхені зайшла важлива зміна: перевтілення Б. Нижанківського в Бабая. Едвард Козак, який видавав там „Лиса Микиту" (а згодом переїхав до Америки і осів у Дітройті), надав Нижанківському літературне ім'я Бабай. Але змінилося не тільки ім'я. Нижанківський мав вправді завжди насил до гумору, сатири, іронії, але співпраця з Е. Козаком спричинила те, що Бабай почав писати вірші в іншому стилі. Нижанківський, а радше Бабай розказував про цю зміну: „Вони (вірші), очевидно не з'явилися, як травичка після теплого весняного дощику. Треба було відмовитися від старих прийомів, експериментувати, шукати, починати знову, як кажеться, від печі. ...Мене цікавить ґротеск і бурлеск — сполучення траґічного чи серйозного з гумором, з сатирою, з іронією; контрасти між т.зв. високим стилем і зниженим; гра поетикальними засобами" (Терем", ч. 4).

Нова серія книжок, яких автором вже Бабай, це збірки віршів; „Вірші іронічні, сатиричні і комічні", 1959 р., Буенос Айрес; „Каруселя віршів", 1976 р. Вид. „Сучасність", ред. С. Гординський, обкладинка, шарж і ілюстрації Е. Козака; „Марципани і витребеньки", 1983 р. Вид. „Слово", мистецьке оформлення Е. Козака.

Але Нижанківський не зник із літературної ниви. У 1975 році появляється його повість „Свято на оселі". Героями на місце колишніх львів'ян, з'являється еміґраційна громада. Декілька оповідань містив у тому ж часі Б. Нижанківський у журналах та збірнику „Слова". Видавництво „Сучасність" приготовляє збірку прози Нижанківського, на яку він ждав до останньої хвилини свого життя.

Повна аналіза літературного дорібку Б. Нижанківського-Бабая, поза рамами цієї статті. Хочеться звернути увагу на деякі аспекти його творчости, отже і його особистости. Туга за батьківщиною, яка зосереджується на тузі за Львовом — це зміст поезій так Нижанківського, як і Бабая, а теж його оповідань таких як „Я вернувся до мого міста" („Київ"), або „Полювання на львівському Ринку" (збірник „Слово" — 1970 р.).

У збірці „Каруселя віршів" є розділ „Чотири криниці" це ж і заголовок першого вірша:

Мій Львів самотній будее.
Ах, скільки він самотній був!

На Ринку в чотирьох криницях вода тече.
Над ними сонце нахиляється, відходить
і приходить.
Над ними місяць нахиляється, відходить і
приходить.
Ах, скільки ми самотніми були!
Ми нахилялися, відходили й приходили.
Ми відійшли — і вже не прийдемо.
І Львів самотній буде!

На Ринку в чотирьох криницях вода тече.

Новеля „Я вернувся до мого міста", („Київ" ч. 4, 5, 6, — 1955 рік і „Терем" ч. 4), — це уявний поворот до свого міста. Богдан Рубчак у статті „Рішальні зустрічі" (Сучасність — червень 1961 р.) пише: „Брамою сну автор-оповідач входить у своє місто Львів — Львів „Вулиці" і Львів повстанців. Але це вже не місто, яке він колись знав. Це місто містичної візії, без часу й без простору. В цьому місті ніщо не триває, моментально змінюються постаті й обличчя, змінюються вулиці, цілком не зважаючи на своє географічне положення, у божевільному калейдоскопі змінюються пори року, вік автора, його почування й думки". І далі: „Рожевий пил є символом спогаду і символом нереальности. Протягом усієї дії він подає й прикриває все — з нього виринають, щоб знову в ньому зникнути, постаті, речі, переживання, почування".

Ось уривки із цієї новелі:

„На третьому поверсі, там, де завжди моє мешкання, одне з вікон відчинене, і я виразно бачу вазонок з ґеорґінією і слоїк, обв'язаний платком. Мама напевно жде мене. Сидить за столом і шиє біля нафтової лямпи, втомлена і терпелива, нахилившись над голкою. Чи це її тінь хитнулась на фіранці? Чого ж я стою і дивлюсь у вікно? Це вже тут. Вибіжу на третій поверх, відчиню двері, і мама обійме мене, і скаже: „Мій синаша".

У кінцевому розділі новелі автор змальовує картину відходу від минулого. „Кидаюсь у напрямі сходів, неспокій важкою хвилею вдаряє мене, хапаюсь за поруччя, перестрибую по кілька ступенів, минаю перший поверх, вибігаю на другий — і раптом зупиняються: сходів на третій поверх нема! Чотири гладкі стіни — висока, лячна порожнеча. Над нею — зачинені двері. Вдивляюся у них і плачу, тихо і глибоко, непорушний, в рожевому пилі, і сльози мої живі і важкі, як день, що є сьогодні".

Життя в Америці не було легким для Богдана Нижанківського. Мало хто знає, наприклад, про важку фізичну працю у „Форда", яку на протязі багатьох років виконував. У своїх творах Бабай не „описує" своїх труднощів, а часто „щоб не плакать — він сміється".

Сміється він замість плакати теж з еміґраційної спільноти, не тільки у повісті „Свято на оселі" але й у віршах. Як багато сказано у коротенькому вірші „Лист" про надто велику увагу для матеріяльного добробуту:

Ми маєм хату, меблі, телевізор.
(Бабуся вмерла)
Вітрильник, Тандербирд і катедж маєм.
(Дідусь умер)
І піяніно, пса і гроші в банку.
(Мамуся вмерла)
Крім того, їдемо до Гонолюлю.
(Татусь умер)
Живеться нам прекрасно.

Своє зацікавлення театром виявив Б. Нижанківський у Дітройті, співпрацюючи з „Гуртком Мистецького Слова". Це вправді не був театр в дослівному значінні, але була це праця з живим словом. Гурток запросив Б. Нижанківського на консультанта і мовного коректора. Перша програма яку приготовили на травень 1979 рік мала назву „А крила мають" — Поезія нескорених. У програмі були вірші 10-ох поетів від Василя Симоненка до Василя Стуса. Вступне слово виголосив Б. Нижанківський.

Друга програма відбулася у 1980 р. в день народження Тараса Шевченка 9-го березня, а мала назву „Шевченко говорить". Читали автобіографічні вірші, листи й виїмки з денника Шевченка. Різночасно на екрані висвітлювано картини Т. Шевченка, які нав'язували до його біографії.

(Закінчення на стор. 4)

ЛЮТИЙ — ЗБІРКА УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО ФОНДУ — 1986

Достойні Громадяни — Українці в ЗСА!

Після 1-ої Крайової Української Американської Координаційної Ради (УАКР) у Філядельфії 18-го-20-го жовтня 1985 року. Екзекутива УАКРади приступає до поширеної громадсько-політичної діяльности у важливих ділянках внутрішнього організованого життя української спільноти, як і у справах зовнішнього характеру.

УАКРада, маючи унормований статутом поділ прав керівництва і контролі і ним гарантовану рівноправність для усіх членів, є взором громадсько упорядкованої централі і віддзеркалює погляди якнайширших кіл української громади. Згідно із цим УАКРада буде далі інтенсивно продовжувати працю в напрямі конструктивної реорганізації громадського життя, з одною спільною репрезентативною централею.

У зовнішньо-політичних стосунках УАКРада буде продовжувати вже встановлені з урядовими чинниками ЗСА зв'язки, де разом з іншими недержавними (етнічними) організаціями дає підтримку тим ділянкам державної політики, які ідуть на користь поневолених большевизмом народів, а передусім України. Тут ідеться про боротьбу за людські та національні права, про міжнародний договір про геноцид, справи поширення культобміну та відкриття консуляту в Києві, останній епізод із українським моряком М. Медведем, справи допомоги резистансові комуністичної експансії та багато інших актуальних проблем. Усі ці ділянки міжнародних стосунків відкривають можливість подавання інформацій потрібних для України і про Україну.

Сьогодні,коли іде із Москви систематична атака на все наше організоване життя з допомогою протиукраїнських сил та з надією на незаінтересованість і необ'єктивну наївність державних чинників ЗСА, вона вимагає від української громади рішучої централізованої і професійної оборонної акції у формі одного осередку боротьби проти знеславлення українського імени із відповідним дослідчим і документарним центром.

Ця справа стала в центрі Екзекутиви УАКРади і вона буде продовжувати здійснювання тих потреб тим більше, що атака йде не лише проти нас тепер, а обхоплює на дискримінацію наших майбутніх поколінь у цій державі.

Щоб уможливити УАКРаді здійснення тих завдань, а також щоб вив'язатися із фінансових зобов'язань супроти СКВУ, Екзекутива УАКРади звертається до громадянства з просьбою активно продовжувати встановлений два роки тому

УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ФОНД

для покриття бюджету конечних видатків, зв'язаних з її діяльністю. Підставові внески до Фонду є такі:
$250.00 дол. — від крайових організацій
50.00 дол. — від їхніх відділів та від місцевих організацій
25.00 дол. — від осіб, що заробітково працюють
15.00 дол. — від пенсіонерів
5.00 дол. — від студентів

Проситься в міру можливостей не обмежуватись до цих мінімальних сум.

Чеки виписувати на: Ukrainian American Coordinating Council і висилати до: Ukrainian American Coordinating Council, P.O.Box 1709, New York, N.Y.10009.

Екзекутива УАКРади

Владика Василь Лостен

УКРАЇНСЬКИЙ РИМ

VII.

Закінчення

У вівторок вранці ми зголосилися на оглядини сліпого острова. Від 9-ої до 1-ої ми звиділи Капрі, їздили човном до славетної на ввесь світ Синьої Печери. Там на горбі у містечку Анакапрі проживав о. Іван Хоменко, що роками працював над перекладом Святого Письма на українську мову, що стало основою Святої Біблії,яку оо. Василіяни видали друком у 1963 році. Про нього ми довідалися щойно після повороту до Риму, й тому втратили нагоду відвідати його гріб.

У полудне ми повернули з Капрі до Неаполю і з човна аж до готелю відбули п'ятимилеву дорогу пішки. Мандруючи містом, ми бачили на стінах домів розліплені клепсидри, що звіщали про похорон якогось Ніколо Парлята, що на 65-му році життя упокоївся в Бозі. Наступного ранку після сніданку пройшли коло будинку, де мав початися похорон. Закортіло мене приглянутися до цієї сумної події італійського життя. Прилучився я до похорону та йшов із всіми учасниками цього сумного походу аж до церкви. Дивувало мене, що у похороні брали участь тільки мужчини. Везено домовину до церкви у каравані. Ввесь вуличний рух зупинявся зразу на кількa бльоків. Домовина спочила на двох подушках на середині церкви. Спочатку відправлено Панахиду, а тоді Службу Божу. Я не мав змоги бути до кінця, тому що спішився до готелю, щоб забрати багаж та бігти на залізничну станцію.

Дня 10-го жовтня ми повернулися поспішним поїздом до Риму біля 3-ої год. по полудні. По дорозі відкривалася перед нашими очима панорама покритих левадами узгір'їв, виноградники, плянтації помаранч та цитрин, прекрасно оформлені городи, сади, оранжерії, озера, а також скотарські ферми. Треба признати, що поїзди в Европі виглядають краще як у нас у ЗСА. Вони влаштовані із всіма вигодами, а найважливіше, що обслуга привітлива й уважна. Ми повернулися таксі із станції до семінарії. Інші єпископи також вже вспіли повернутися із своїх прогулянок.

Наступного дня ми відвідали Священну Конгрегацію у справі беатифікації святих, про що я вже згадав. Після обіду ми зателефонували до Св. Конгрегації для Східніх Церков, що ми бажаємо склaсти візиту кардиналові. Дізналися ми від монсеньйора Ріцці, що завідує українським відділом та й від інших працівників цієї установи, що кардинала Рубіна вже там немає, а на його місце Папа призначив Архиєпископа Д. Симона Люрдусвамі, з походження індійця, 1924 року народження, що став єпископом у 1962 році, а до того часу був секретарем у Св. Конгрегації для поширення віри.

У п'ятницю вранці ми не відправляли БогослуЖби в семінарії, а подалися до Базиліки св. Петра, щоб там на вівтарі св. Василія Великого відправити Святу Літургію. Там під вівтарем спочивають мощі Священомученика Йосафата. Вони лежать за скляною загородою, ясно освітлені, та добре видимі. Святий Йосафат одягнутий у прегарних брокатових ризах з митрою на голові. На його гробі я жертвував Богослужбу за мій Божий люд Стемфордської епархії, а зокрема заносив благодарственні мольби за моїх благодателів та ктиторів нашої семінарії, за тих, що у своїй щедрості стали жертводавцями Прибуткового Фонду Колегії.

У суботу, 12-го жовтня, ми, всі владики, відслужили благодарну Літургію у Базиліці Св. Петра. Дано нам дозвіл відправити цю Богослужбу на головному Папському вівтарі. Кардинал Любачівський був головним целебрантом-святителем та гомілістом-проповідником. О год. 5-ій по полудні ми пішли до авдієнційної залі Папи Павла VI, відомої тим, що протягом 20 літ відвідують Рим, щоб взяти участь у екуменічному концерті, присвяченому св. Методієві. Святіший Отець Папа Іван Павло II був на цьому концерті, і після кожної точки концерту виконавці приступали до Папи, щоб віддати йому пошану.На концерт були також запрошені представники некатолицьких церков, з Болгарії та Македонії, які віддавали також чолобиття Святішому Отцеві.

По закінченні концерту треба було нам спішитися до Базиліки св. Марії на міжцерковний Молебень на пошану св. Методія з нагоди 1,100 річниці його смерти. На Молебні співали різні хори, що прийшли там на відправу. В Базиліці можуть поміститися тисячі богомольців, і ми мали приємність бачити, що церква була доповнена заповнена людьми. Для італійців було байдуже, кому присвячено цей Молебень, але для нас, слов'ян із всього світу, була це глибока подяка апостолам-братам Кирилові і Методієві за те, що ми так багато скористали з їх місійної праці, коли вони прийшли на нашої землі.

Неділя, 13-го жовтня, була завершенням того, на що ми всі чекали. Папа Іван Павло II відправив Святу Літургію в честь апостолів слов'ян свв. Кирила й Методія. Базиліка св. Петра була переповнена. Багато хорів з Риму й закордону, включно з хорами Православних Церков, взяли участь у цій відправі. Прошення виголошувано у мовах, що їх знали святі брати. Під час приношення Святих Дарів була одна українська пара у народній ноші, що подарувала Папі велику ікону Діви Марії,яку Папа прийняв із видимим задоволенням. В загальному 24 візантійсько-слов'янські ієрархи брали участь у соєлуженні, займаючи перший ряд сиджень довкруги головного вівтаря Базиліки. Проповідував Святіший Отець, про що писала вся преса католицького світу. Ця проповідь стала подивом для нас усіх, коли розібрати її зміст та глибокі думки самої теми. Папа знову висловив своє гаряче бажання об'єднання всіх Церков світу у Христі Ісусі, що став їх засновником ради спасення всього людства.

Після Богослужби ми мали нагоду зустрітися у розмовах з багатьма кардиналами та єпископами Східньоевропейських Церков, саме тих, що страждають нині під жорстоким комуністичним режимом. Були також на цій Літургії наші українці із ЗСА. Я сильно здивувався, коли почув, що хтось кличе мене: „Владико Василю! Владико Лостен!" Повернувшись у той бік, звідки доносився голос, побачив я Петра Кочанського, що разом з іншими паломниками зі Стемфорду махали до мене рукими.

Після Понтифікальної Богослужби ми вернулися до Семінарії, з'їли полуденок і подалися на короткий відпочинок. О 5-ій по полудні ми всі пішли до храму св. Софії на благодарний Молебень, а також, щоб стати учасниками урочистої інсталяції Кардинала Мирослава Івана Любачівського. Всі наші єпископи були там присутні, як також багато запрошених гостей та достойників Католицької Церкви. Були і дипломати країн, що мають зв'язки з Ватиканом, а також багато мирян.

Сама церемонія інсталяції відбулася після відчитання Святої Евангелії. Ректор Храму Св. Софії о. прелат Іван Хома, як велить обряд, представив Кардинала Любачівського, а згодом репрезентант Святішого Отця Івана Павла II відчитав декрет, яким храм св. Софії признано престольним храмом Верховного Архиєпископа і Кардинала Української Католицької Церкви в Україні і на поселеннях. Ціла урочистість була коротка, одначе, повна краси й змісту.

Кардинал Любачівський виголосив прегарну проповідь, віддаючи належну пошану всім присутнім та щиросердечну подяку Святішому Отцеві за його турботу й опіку для прославлення Української Церкви.

Після благодарних молінь відбулося скромне прийняття для всіх учасників, що звеличали цю історично-монументальну подію у житті нашої страдничої Церкви й нашого нескореного у вірі народу.

День 12-го жовтня був прощальним днем із всіма, що жили, працювали й благовіствували з нами. Ми всі подалися на летовище, щоб повернутися щасливі і незвичайно задоволені нашими успіхами на Синоді до своїх зайнять, щоб продовжувати відповідальну працю в наших єпархіях для добра й спасення душ наших вірних.

Січневі Роковини в Сакраменто

Завдяки стaранням Українського Клюбу Спадщини на Північній Каліфорнії, а головно його працьовитого президента, проф. Юрія Олійника, день 22-го Січня був гідно відзначений у столиці Каліфорнії—Сакраменто.

Український Клюб Спадщини на Північну Каліфорнію одержав від губернатора Проклямацію, якою він визнав день 22-го Січня 1986 року Днем Української Незалежности. Також губернатор і стейтова поліція дали згоду на вивішення українського національного прапора на Капітолю. Від 7-ої год. ранку аж до вечора наш синьо-жовтий прапор гордо повівав побіч федерального й стейтового прапорів тої пропам'ятної середи 22-го Січня.

Перший раз в історії Каліфорнії український національний прапор був вивішений на Капітолю у Сакраменто. Це був дуже зворушливий момент для членів Клюбу, які були свідками того святочного вивішення нашого національного прапора. Ціла українська колонія була дуже горда, що символ вільної України замаяв у столиці Каліфорнії, на Капітолю.

Хочеться вірити, що створений раз прецедент повторюватиметься щорічно, і що українці цілої Каліфорнії матимуть змогу своїм прапором на Капітолю доказувати перед цілим світом, що День Незалежности України й слова 4-го Універсалу житимуть завжди у наших серцях, аж доки Київ не стане столицею вільної України.

Очевидець

Св. п. Е. Макаруха

У четвер, 23-го січня 1986 року, малий гурт приятелів та знайомих прощали на вічний відпочинок св. п. Евстахія Макаруху, члена ОДВУ та члена Українського Народного Союзу.

На похорони скромних тихих людей приходить дуже маленький гурт людей, хоч часом ті скромні, тихі у своєму житті люди більш зробили для України, як ті голосні.

Від 423-го Відділу УНС ім. Є. Коновальця Покійного пращав піонер американської України інж. Степан Куропась, який в коротко-му слові згадав про знайомство з Покійним та перші його кроки на американській землі.

Голова 2-го Відділу ОДВУ Микола Яшко прощав Е. Макаруху як діяльного члена до часу, коли здоров'я йому позволяло щось робити. Колись це була сильна чвірка—сл. п. Степан Маланчук, сл. п. Е. Макаруха, Степан Шумський та Григорій Пристaш, які рік-у-рік йшли з колядою до наших хат та працювали заподадливо на народній ниві.

Родичі Покійного Антін Дихдало та стрий Антін Макаруха, який приїхав з Торонто, влаштували поминки та зложили щиру подяку присутнім, які віддали останню прислугу для їхнього члена родини.

М. Яшко

Роковини Державности у Клівленді

68-му річницю державности України в Клівленді громадянство перевело, за присвоєним уже звичаєм, стaранням Українських Злучених Організацій, місцевої надбудови товариств. Посадник міст Клівленду Джордж Войнович і Парми Джан Петруска проголосили своїми актами день 22-го січня Днем Української Незалежности та розпорядили вивішення українського прапору на маштах біля Міських Управ.

Посадник Войнович свою проклямацію вручив українській делегації, яку прийняв у своєму бюрі у п'ятницю, 17-го січня, і при тому виявив свою усну інтервенцію у президента ЗСА Реґена в справі моряка Мирослава Медведя.

Мабуть лагідна погода причинилася до більшого числа як у минулом році учасників на святковому концерті в неділю, 26-го січня, авдиторії православного собору св. Володимира в Пармі. Цим разом атракцією концерту був гість з Ню Йорку Степан Шкафаровський, бас Лірічної Опери в Чикаго, який при фортепіяновому акомпаньяменті Дозі Сигиди з Ню Йорку проспівав шість українських пісень.

Виступи місцевих виконавців тривали годину і їх започаткував голова УЗО мгр Василь Ліщинецький, а продовжували прапороносці товариств Зірка Шокалюк, Оля Кость, д-р Володимир Базарко, як головний промовець, Наталка Крісла та два хори: новий жіночий „Світанок" під диригентурою Євгена Крука і чоловічий „Дніпро" під батутою Євгена Садовського, що вже 31-ий рік ширить музичну культуру.

В передполудневих годинах парохи українських церков відслужили Божественні Літургії в намірені української державности. УЗО видало на пам'ятку цьогорічного відзначування державности України 12-те число „Вістей УЗО".

Так отже під кермою Управи УЗО національна праця у Великому Клівленді проходить нормально, на вищому рівні, і досі без всяких поділів. Але для вдержання всіх позитивів у нашій громаді бажаємо, щоб у дні відзначування державности України, ніхто не відбував загальних зборів своїх парафій.

Степан Кікта

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в дні 29-го січня 1986 року, в місцевості Seminole, Florida відійшов у Вічність

бл. п.
Александер Кольман

народжений 1-го серпня 1914 року в Зах. Україні.

Залишені у глибокому смутку:
ЛІ — дружина
АСКОЛЬД — син
МАЯ — донька
САБРІНА — внучка
і Родина

просять про молитви за Покійного.

Українська Вільна Академія Наук у США

з сумом повідомляє, що 10-го лютого 1986 року на 79-му р. життя в Ню Йорку, помер член кореспондент Академії

бл. п.
Вадим Методійович Павловський

ХЕМІК й ІСТОРИК МИСТЕЦТВА

Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

Управа УВАН у США

Ділимося сумною вісткою з Українською Громадою, що у понеділок, 10-го лютого 1986 р., на 94-му році життя відійшов від нас у Вічність в Торонто, Канада

сл. п. д-р
КОНСТАНТИН БРИЗГУН

сотник, лікар Богданівського Полку Армії УНР, член Союзу б. Українських Вояків та інших громадських організацій, народжений 14-го грудня 1892 р. у Брикові на Волині.

Залишені у горю і смутку:
дочка — ОЛЕКСАНДРУ з чоловіком ЮРІЄМ ШАНТОЮ
і внучку ЛЮДМИЛУ
та дочку — ОКСАНУ з чоловіком ЯРОСЛАВОМ СОКОЛИКОМ
і внуків ВСЕВОЛОДА та ІГОРЯ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Обміняли...

(Закінчення зі стор. 1)

зокрема і про Щаранського.

Н. Лейтем також повідомив, що на вимогу СССР справа про звільнення А. Щаранського трималася в тайні до останнього часу.

Як відомо, А. Щаранського обвинувачено у шпигунстві в користь ЗСА, не зважаючи на офіційне заперечення президента Джиммі Картера. Щаранський відсидів в ув'язненні вісім із присуджених йому 13 років.

Мати Щаранського, Іда Мільгром, також має виїхати з СССР на Захід.

У сторіччя уродин І. Домбчевської

Ірена Домбчевська в часі одної із своїх численних поїздок на села.

Шостого лютого 1986 року минає сто років від дня народження одної із визначних громадських діячок Західньої України Ірени Домбчевської.

Коли сьогодні, із перспективи такої віддалі часу, переглядаємо її житьовий шлях, то мусимо з подивом і пошаною ствердити, що її енергія, багатогранність, а передусім самопосвята у праці з нашим селянством не має багато собі рівних. Звідкіля у цій тендетній постатті було стільки життьового завзяття і сили, залишиться нам таємницею. Ще більше дивним видається це, що Ірена Домбчевська зуміла у молодому вже віці здобути собі громадський стаж в часах, коли українська жінка була далеко позаду та обмежувалася до материнства і хатньої праці.

Перед нами програма першого українського просвітньо-економічного Конгресу „Просвіти" у сорокоріччя її заснування, що відбувся в днях 1-го і 2-го лютого 1909 року, тобто ще довго перед Першою світовою війною. У цій програмі серед поважних науковців і громадян, діячів „Просвіти", знаходимо доповідь Ірени Рибчаківної (дівоче прізвище І. Домбчевської) про ролю жіноцтва в розбуджуванні товариського життя на селі. Здобути собі таке поважне місце, будучи молодою дівчиною, у початках XX сторіччя — це неабияке признання і успіх, які вказують на її велике громадське вироблення, яке зуміли вже так скоро належно оцінити.

І Домбчевська походила з відомої священичої родини і тому не має чого дивуватися, що була вихована в патріотичному і громадському дусі. У тих часах українські священичі родини були джерелом патріотизму, культури, товариського життя і саме з них виходили найкращі сини й дочки українського народу.

Тому і І. Домбчевська вже з молоду включилася у просвітянську роботу на селах, де парохом був її батько, закладала аматорські гуртки і хори та допомагала у поширенні свідомости, особливо серед сільського жіноцтва. Це завдання стало провідною ниткою її цілого життя, хоч поруч із цим вона знаходила час для опіки над Українськими Січовими Стрільцями, на піклування хворих наших мистців, на ведення бібліотек для дітвори, а перш усього, для журналістичної праці, яка залишилися тривким доказом її багатогранного зацікавлення і талантів.

Коли сьогодні зі сантиментом переглядаємо нашу пресу з часів поміж двома світовими війнами раз-у-раз натрапляємо у жіночих журналах „Новій Хаті", „Жінці", „Жіночій Долі", а то і в щоденнику „Діло", як і у нашому щоденнику „Свобода" на її статті про працю із сільським жіноцтвом, про опіку над дітьми та молоддю, про господарські проблеми, як також ряд споминів, передусім із праці та зустрічів із Українськими Січовими Стрільцями.

„Різдвяна казка", „На землі мир", „Три стрічі" — це тільки приклади її пера і глибокого відчування воєнних переживань. Не дивно, що українські вояки, яким стільки серця віддала І. Домбчевська не лише пером, але також безпосередньою опікою, як управителька стрілецької лікарні у Львові, ніколи її не забули і нагородили золотим хрестом заслуги, який пишався на її домовині, коли прощали її у 1964 році на заслужений відпочинок.

Цей найкращий либонь і найбільше зворушливий відтинок праці І. Домбчевської увірвався із сумним закінченням Першої світової війни сумним для українського народу і сумним для І. Домбчевської, яка втратила у воєнній хуртовині сестру і батька. У 1923 році вона, як дружина адвоката д-ра Романа Домбчевського, розпочала новий етап активного життя у Миколаєві, де разом з чоловіком заклала і розбудувала читальню „Просвіти", старалися вони про придбання будинку, влаштовували проби хору, вистав і т. п. Тут також заклала у своєму домі першу випозичальню книжок для шкільної дітвори. Про тому І. Домбчевська мала ще час допомагати чоловікові в адвокатській канцелярії та виховувати малу доню.

Нічого не змінилося, коли родина Домбчевських переїхала до Стрия, п'ять років пізніше, а навпаки, І. Домбчевська перебрала на себе ще більше громадських обов'язків, включаючися активно у працю Союзу Українок, очоливши його відділ. Тут знову її зацікавлення зосередилися на допомозі нашій селянці — невтомно роз'їзджала по селах, організуючи господарські курси, навчаючи селянок практичного здорового куховарення і домашнього господарства. Вона теж була звеличницею незіпсованого народного мистецтва і постійно проповідувала плекання його у чистій формі без модерних домішок. Прикладом його було взірцеве проведення показу народної ноші і обрядів у Стрию в 1935 році, душею якого була І. Домбчевська і яке вона точно описала у статті в „Жінці" з того ж року.

І так у безнастанній праці проходили роки за роками, а Друга світова війна принесла нові страхіття і нові важкі переживання, з яких либонь найважчим була втрата чоловіка, що загинув на большевицькому засланні. Прийшлося працювати вчителькою, на фабриках, а в часі німецької окупації у хліборобській палаті організаторкою домашнього господарства. І знову були поїздки по селах, як раніше з рамені Союзу Українок, і хоча давно вже минули роки невичерпної молодечої енергії, ця енергія і завзяття Ірени Домбчевської далі не покидали.

Щойно останні роки життя після переїзду до ЗСА припинили її довголітню невтомну діяльність. Жила вже споминами, писала про давні переживання і раділа із зустрічів із колишніми українськими вояками, з якими в'язало її стільки гарних хвилин з часів Визвольних Змагань.

Важко було повірити, що цей клубок життя, енергії, працьовитости вкінці волею Всевишнього мусів спочити навіки.

Ірени Домбчевської немає, але приклад її життя і праці з кожним роком викликує більше подиву і суму, що таких людей у нашій спільноті тепер у другій половині XX сторіччя вже найти не можна.

О. К.

Поховали...

(Закінчення зі стор. 1)

Джерзі Сити, в житті якої ред. А. Драган брав постійно активну участь, попрощав його голова Українського Народного Дому Володимир Білик, а від Українського Пласту в ЗСА голова Крайової Пластової Старшини Ігор Сохан, звертаючи увагу на прихильність ред. А. Драгана для праці Пласту, в якому були активні його діти та інші члени родини.

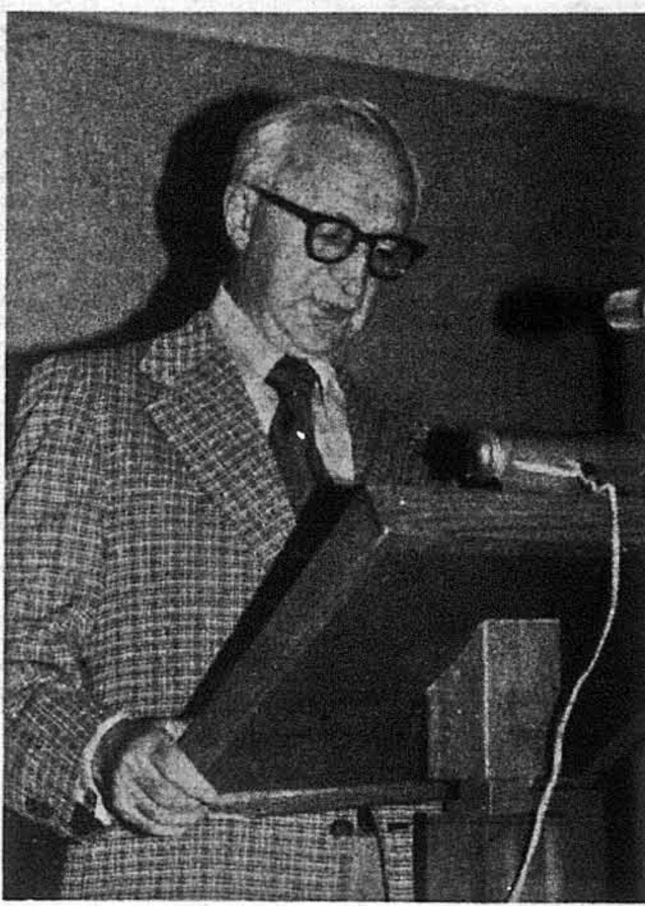
На закінчення сумного зібрання в імени численної родини, а зокрема в імени доньки Оксани Драган-Кравців подякував всім, що причинилися до переведення похоронних обрядів та всім учасникам сеньйор родини д-р Михайло Логаза. Він ще раз пригадав життьовий шлях ред. А. Драгана і його великий вклад у життя української спільноти в ЗСА своїми статтями, „хрестоносними походами", брошурами і книжками. Звернув також увагу, що саме через це особа ред. А. Драгана була постійно сіллю в оці наших майбутніх ворогів, і йому вони присвячували цілі шпальти. Це тільки ще більше вказує на патріотизм і любов Покійного до України, що сильно проявлялось у всіх його писаннях.

Зі закликом до присутніх задержати сл. п. ред. А. Драгана у тривкій пам'яті д-р М. Логаза закінчив своє слово, о. А. Борса відмовив молитву, а присутні відспівали спільно „Видиш брате мій".

Серед численних висловів співчуття, які наплили письменно і все ще напливають, слід відмітити, що на руки редакції „Свободи" прийшли кондоленційні листи від УНІГУ і від редакції „Америки".

Відійшов...

(Закінчення зі стор. 2)

Св.п. Богдан Нижанківський під час одного з його виступів.

„Гурток Мистецького Слова" приготовив теж у 1982 році програму присвячену Б. Нижанківському, „Слово як слово" — Чотири пори року. Декорація пригадувала львівську каварню, декляматори сиділи при столиках, в строях з 30-их років а в другій частині входив до каварні сам автор. Цю програму, крім Дітройту, виконано теж у Чикаґо.

Була ще одна форма в якій виявлявся небуденний талант Б. Нижанківського, його гострий дотеп, гумор, здібність іронізувати. Можна б це назвати „усною словесністю". На жаль, крім пам'яті знайомих, чи приятелів ніде не записані блискучі розмови, відповіді, коментарі Богдана Нижанківського. Можливо треба б спробувати записати їх і помістити у його пам'ять у журналі „Лис Микита". Є теж напевно прецікаве, гостродотепне листування, яке було пов'язане із редаґуванням віршів Зої Когут. Це справжні шедеври епістолярного мистецтва.

Ми уже покликувалися на статтю Богдана Рубчака п.н. „Рішальні зустрічі". Подаємо кінцевий абзац цієї статті: „...в усій творчості Нижанківського — від одного з перших віршів опублікованого 1931 року, до деяких віршів Бабая, опублікованих 1960 року, червоною ниткою біжить аналіза рішальних зустрічей людини з межами своїх можливостей, з межами світу й власними межами: з вибухами крайньої любови, ненависти, милосердя, з своїм минулим, з відповідальністю перед оточенням, з своєю остаточною людською самотністю — і нарешті з найголовнішою межовою ситуацією: з смертю.

Бо саме ці проблеми творчости Нижанківського роблять його одним з найцікавіших українських письменників нашого дня".

Свою межову ситуацію — смерть, зустрів Богдан Нижанківський 19-го січня 1986 року. Був сам. Сидів на канапі, де залюбки читав, провадив телефонічні розмови, роздумував, може, писав. Був сам — один. Але не був самітний. Залишив улюблену дочку Дарію і внука Ярослава та й інших близьких членів родини. Але ті близькі були тоді далеко. Були в Дітройті його друзі — наче рідні, згадаємо тільки Марію і Едварда Козаків, а скільки інших поза Дітройтом! Але тоді був сам.

У збірці „Вагота" є поема, про яку Юрій Шерех написав: „Я не знаю чи є не тільки в українській, а навіть світовій поезії інша розмова зі смертю, витримана на такому рівні гідности й погамованости".

Пані, я спокійний перед тобою
вічною. Як дерево корою,
я обріс життям. Мої долоні
квітнуть рясно, як дерев долоні.

Пані, я тебе напевно зустріну,
не ждучи. Як вітер звіє піну
літа теплого із мого серця,
ти нахилишся до мого серця.

Пані, що ж тобі нового сказати
про життя? Вітрило розіп'яте
на човні — твоє. Незнана гавань
в тиші мерехтить, як дійсна гавань.

Пані, ясність, наче срібне волосся
стелиться. Шумить моє колосся
днів у ваготі, що хилить колос
над землею, що зродила колос.

Кінець.

На смерть Олени Антонів

Ножем у серце врізалася вістка: убито Олену Антонів, пані Олену, Оленку.

Вона не була ні поетом, ні мистцем, ні композитором. Вона не писала поезій, не компонувала музики... Вона сама була музикою, живою мелодією доброти й товариськости у дикому царстві зла, жорстокости і тупости. І за це тупі, жорстокі, злі та дикі ненавиділи її. Вони ненавиділи музику і тих, хто її творив. Вони не терпіли пісень Володимира Івасюка. А пані ж Олена була живим втіленням його мельодій.

І от її вбито.

Осиротіла сім'я, осиротіли друзі, осиротів Львів, окрасою якого була Олена Антонів.

Разом з усіма гнаними за правду в Україні та поза нею, глибоко сумуємо, прощаючи сьогодні ще одну обірвану мельодію.

Святослав Караванський
Ніна Строката

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 15-го ЛЮТОГО 1986 р.

Картерет, Н. Дж. Річні загальні збори Б-ва св. Михаїла 209-го Відд., о год. 7-ій веч., в Укр. Амер. Горож. Клюбі в Картерет, Н. Дж., 299 Roosevelt Ave. На порядку нарад: звіти Управи і К. Комісії за 1986 р., дискусія над звітами, вибір нової Управи на 1986 р. та пляни праці на будучий рік. Проситься про численну участь у зборах. — Ів. Кушнір, гол., С. Матлаґа, секр.

НЕДІЛЯ, 16-го ЛЮТОГО 1986 р.

Трентон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ 245-го Відд., о год. 5-ій веч. в залі УНДому при 477 Jeremiah Ave. Порядок денний: звіт Управи, вибір делеґатів та заступників на 31-шу Конвенцію УНС і обговорення 75-ліття УНСоюзу в Трентоні. Проситься членів взяти участь в зборах. — Ів. Бойчук, гол., М. Мартиненко, секр.

СУБОТА, 22-го ЛЮТОГО 1986 р.

Воррен, Миш. Річні збори Т-ва ім. Ів. Франка 146-го Відд., о год. 7-ій веч. в УКЦентрі при вул. 26601 Раєн. На порядку: звіти Управи, К. Комісії та вибір нової на 1986 р. Після річних зборів відбудуться звичайні, для вибору делеґатів і заступників на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься членство прибути. — Управа Відділу.

ЧЕТВЕР, 20-го ЛЮТОГО 1986 р.

Мілвокі, Виск. Річні збори Т-ва ім. Ів. Франка 103-ій Відд., о год. 7:30 веч. в залі УПЦеркви св. Покрови. На порядку нарад: звіти членів Уряду, вибір Управи на черговий рік та делеґата і його заступника на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься всіх членів прибути. — Уляна Тишинська, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛЮТОГО 1986 р.

Воррен, Миш. Загальні збори 174-го Відд., о год. 7-ій веч. в залі при церкві св. Йосафата у Воррен, Миш. Порядок нарад: звіти з діяльности урядників та вибір нових урядників на 1986 рік. Після річних зборів відбудуться місячні, на яких буде вибір делеґатів і їх заступників на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься членів прибути на збори. — А. Слюсарчук, секр.

НЕДІЛЯ, 23-го ЛЮТОГО 1986 р.

Філядельфія, Па. Річні збори Б-ва св. Юрія 239 Відд., о год. 2-ій по пол. в домі Округи, 5004 Олд Йорк вул. На порядку нарад: звіти, вибір урядовців на 1986 р., вибір делеґата і заступника на 31-шу Конвенцію УНС. Участь в загальних зборах членів є обов'язкова. — В. Винницький, секр.

Омаґа, Небраска. Річні загальні збори Т-ва „Карпати" 356-ий Відд., о год. 3-ій по пол. в церковній домівці. Проситься всіх членів прибути на ці збори, вислухати звітів Управи та вибрати нову на 1986 р. Після цього відбудуться місячні для вибору делеґата та заступника на 31-шу Конвенцію УНС. — Управа.

Чикаґо-Південь, Ілл. Річні збори Т-ва Українсько-Американська „Єдність" 35-ий Відд., о год. 11:30 перед пол. в залі УКЦеркви Пресв. Богородиці при 4952 So. Paulina Ave. На порядку нард: звіти Управи і К. Комісії та вибір нової Управи. По річних зборах будуть місячні для вибору делеґата і заступника на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься усіх членів на ці збори. — Управа Відділу.

Чикаґо, Ілл. Річні загальні збори Б-ва св. Володимира 114-го Відд., о год. 12-ій дня в парафіяльній залі св. Володимира при 2250 В. Кортез. На денному порядку: звіти членів уступаючої управи і К. Комісії та вибір керуючих органів на діловий рік 1986 та делеґатів і заступників на 31-шу Конвенцію УНС. З огляду на важливість справ у денному порядку, приявність усіх членів обов'язкова. Якщо на визначений час не явиться приписана статутом кількість членів, збори відбудуться годину пізніше при всякій кількості членів і будуть правосильні. Після зборів — перекуска і висвітлення прозірок „Подорож по Україні". — Ф. Бабенко, гол., О. Бережан, секр.